

לעילוי נשמת
הר"ר משה יהודה
ב"ר שלמה ז"ל
מרמורשטיין
נלב"ע כ"ז אייר תשע"ח
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

לעילוי נשמת
מרת שושנה ע"ה
ב"ר משה יהודה ז"ל
זילברשטיין
נלב"ע כ"ט כסלו תשס"ד
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

פניני פרשת השבוע

נושא השבוע: תשעה באב

פרשת דברים

בס"ד | גיליון מס' 339

מה גילה האב האוהב בביקורו במרתף הזוג הצעיר?

על אלה אני בוכה (איכה א, ט"ז)

של קשר ישיר ובלתי אמצעי עם הקדוש ברוך הוא, של גילוי שכינה חשוף לעין כל, הלך לאיבוד...

אבל הוא לא מת, ממש לא. הוא רק הלך לאיבוד, ביער סבוך ומפותל ושמו 'גלות'. ביער הזה יש שודדים נוראיים, יש גזירות קשות, יש צרות, יש מחלות, יש ייסורים, יש אויבים, יש קשיים בכל התחומים. זהו יער הגלות הנורא. שאנו מתנהלים בתוכו כמעט אלפיים שנה... - נמצא שאיננו מתאבלים על משהו שהיה ולא יחזור, איננו בוכים על משהו שהלך לבלי שוב, אנו פשוט מתגעגעים, כמהים וכוספים, וזו משמעות האבל הצער, אלו התחושות שלנו בימים אלה!

אנו גם יודעים, שהכאב הוא הדדי, שהגעגוע הצורב הוא לא רק שלנו. יחד עימנו גם השכינה שרויה בגלות, מלכו של עולם חפץ ורוצה לגלות מלכותו כראוי, בבית מקדשו בירושלים, בראשות בניו אהוביו. אבל הגלות הולכת ונמשכת, חשוכה ומסוגרת, צרות אחרונות משכחות את הראשונות, ונחמה מבוששת מלכאוב...

לכן גם השנה, אנו נשב על הארץ ונתאבל. לא נתאבל על משהו שהלך ואיננו, נתאבל על משהו שיחזור, אבל הוא מתעכב מדי הרבה זמן, ונפשנו יוצאת בכמיהה אליו, ליבנו נמש בציפיה קורעת לב. הצער הזה הוא בהחלט תוכנית עבודה, לפעול לחידוש הקשר עם אבא שבשמים, לחפש את הדרך לצאת מהיער העבות של הגלות הממושכת, לזעוק מעומק הלב 'השיבנו השם אלך ונשובה, חדש ימינו כקדם!'

אחים יקרים! אבא שבשמים מחכה שנושיט יד, שנוזקק מתוך יער הגלות. אם נזעק בכל הכח, נשמע הד חוזר מגעגועי אב לבניו, אשר מי יכול להכילם. הבה נתכנס לתוך האבלות, נייחד מחשבה ורגש להתגעגע, געגוע עמוק וצורב, געגוע קרוב ואוהב. כי ככל שהגעגוע שלנו יהיה עמוק וטהור יותר - כך הקשר שלנו עם אבא שבשמים יתחזק ויתעצם, ומתוך הקשר הזה נזכה בקרוב ממש לשמוע קול מבשר ואומר 'כי ניחם ה' ציון...'

הבית שהסתתר מעל המרתף

כשר' קלמן הגביר חיתן את בנו בכורו, העריכו כולם כי לבטח ירכוש לזוג הצעיר בית נאה ומהודר, כנאה וכיאה לבנו של עשיר כמותו. כולם ידעו שסוכם מראש כי בני הזוג יתגוררו בארץ ישראל, והניחו כי אביהם הכין להם בית ראוי לשמו, בהתאם לכבודו ומעמדו. גם החתן ידע שאביו טיפל היטב בנושא הדירה הממתניה לו בירושלים, ולו לא נותר אלא לברר את הכתובת ולקבל מפתח...

לאחר ימי השבע ברכות, נפרד ר' קלמן מבנו וכלתו בהתרגשות אין קץ, צייד אותם במפתח ובכתובת, והזוג הצעיר טס ארצה. לאחר טיסה בת כתיסר שעות, ולאחר שהעמיסו מזוודותיהם על המונית בשדה התעופה וגם פרקו אותן ממנה בחצר הבית בירושלים - לא נותר לבני הזוג אלא לנעוץ את המפתח בחריץ המנעול, והדלת נפתחה.

מצויים אנו עתה בימי האבל והכאב, תשעת הימים שבין ראש חודש אב לצום תשעה באב, הוא היום בו גיע האבל לשיאו, וכולנו נחלוץ נעליים, נתיישב על הארץ, ונבכה את מר גורלנו. הנה כי כן, חלפה עברה לה עוד שנה ועדיין לא נגאלנו, בית המקדש עדיין לא נבנה, החורבן ניכר מכל עבר ופינה, החסר זועק בתוככי הלב פנימה.

לא נכחד כי בתקופה זו, ישנו חוסר בהירות בנוגע למשמעות ותחושות ימים אלו. יש מי שאינם מרגישים מחוברים לאבל, אחרים שואלים את עצמם האם העיקר הוא הכאב, שמא הציפיה, או אולי דווקא פעולות מעשיות שיביאו לגאולה. אלה כמו אלה, יודעים שהימים האלה אינם רגילים, למנהגי האבל יש משמעות עמוקה, והנפש שלנו מבקשת נחמה.

דווקא לכן, ראוי לייחד מחשבה והתבוננות למשמעות הימים, לדיון בעומקו של האבל. הרי כולנו יודעים כי ביהדות עניין האבל מוגבל מאוד, אפילו האבל על מות אדם קרוב מוגבל לתקופה של שנה. משמעות העניין היא, שאין תועלת או תוחלת בעצם האבל, שהוא אמנם תחושה שאי אפשר להתעלם ממנה - אבל ממש לא תוכנית עבודה. אז מדוע אנחנו מתאבלים גם לאחר כמעט אלפיים שנות גלות? למה אנחנו משנים לחלוטין את סדר יומנו, קובעים צום, נוהגים כאבלים ממש, גם בימינו אנו?!

וביתר שאת: היהדות מצווה אותנו על שמחה, שמחה פנימית תמידית. אין ביהדות מצוה של עצב, כי עצב הוא תחושה שאינה מרוממת את הלב בדרך כלל, בעוד כל מצוות התורה - מרוממות, מעשיות, מעלות אותנו טפח וטפחים. אז האם בימים אלו מוטל עלינו להתעצב? מה נרויח מהעצב הזה? מה תועלתו ותכליתו?!

כדי להשיב לשאלות הללו, עלינו לחדד את ההבדל בין מותו של אדם, קרוב ויקר ככל שיהיה, לבין אובדנו אי שם בעומק יער סבוך ומפותל, במקרה של מוות - זו גזירה חלוטה. המת לא ישוב כעת. ישנו אבל וכאב על לכתו, אבל גזירה על המת שישתכח מן הלב - כי אי אפשר להתמיד או להתקדם בחיים כשעוסקים באבל על המתים. לעומת זאת - - -

אם בן קרוב הלך לאיבוד בעומק היער, לצד הצער והכאב על האובדן - יש געגוע צורב, ציפיה בלתי פוסקת לשובו, כמיהה לראותו שוב. גם אם היער מלא בשודדים או חיות רעות, וגם אם הוא נחטף בידיהם - הלב אינו מאפשר להתאבל, אלא רק להתעצב, ומיד לפעול בכל הכח כדי להחזירו לביתו, מתוך געגוע לראותו שוב מחיך, בחיק משפחתו האוהבת...

ואם כך הדברים בן אובד, הם שבעתיים נכונים באבא אוהב, שהיינו סמוכים על שולחנו וחיים בהיכלו, בצילו חמדנו וישבנו, אליו עלינו לרגל, אצלו כיפרנו עוונותינו, לפנינו שפכנו שיח ואותו ראינו מקשיב לנו. היתה לנו תקופה מדהימה כאשר היינו קרובים אליו כל כך, חשים אותו, מרגישים את ידו התומכת, נרגשים בחצרותיו ונלהבים בנעשה במקדשו...

ואז הגיע החורבן, כשמו כן הוא. לא רק בית המקדש נחרב, מערכת יחסים שלימה בינינו - בניים אוהבים, לאבינו - אבינו שבשמים, נחרבה עם בית המקדש. אנו שרויים בעומק הגלות, רגשותינו קפואים, תחושותינו דוממות. עולם שלם של קרבת אלוקים גלויה,

מצוה לפרסם! סגולה בדוקה לעורר רצון לקדושה, לטבול לעילוי נשמת

הרה"ח רבי פתחיה טעלישער בן הר"ר יוסף יונה הי"ד רזנברג
מזקני חסידי בעלזא, נעקח"ש בשנות הזעם - י"ג בסיון תש"ד

לעילוי נשמת

ר' שלמה פרץ ז"ל ב"ר מאיר הלוי גולדשמיט (ארא"ל)
ת.נ.צ.ב.ה.

האור הודלק, אבל אז - תחושתם היתה שעניינם חושכות. אם הם חשבו שהם מגיעים לבית ראוי לשמו, בית מרווח בן כמה חדרים, מרוהט בכל טוב, רחב ידיים ונאה למראה, מסתבר שהגיעו לסוג של מחסן קטן, טחוב למחצה. במחסן מושלכות מיטות חדשות ונאות שהוזמנו עבורם, מוצרי חשמל כמו מקרר ומכונת כביסה משוכללים ארוזים היישר מהיבואן, אולם השטח קטן וצפוף ממש, וגם המרחב לא נראה יפה מדי...

לקח להם זמן להתרגל לעובדה כי זו הדירה, אבל באין ברירה - אין ברירה. המקרר חובר לשקע, לכיור שהיה שם הודבקה חתיכת שיש מהחצר, ומעתה ייקרא שם פינה זו 'מטבח'. השולחן והכיסאות הוצבו גם הם, והמיטות בפינה הנגדית. מסתבר - שזו הדירה המדוברת, בה ייאלצו לגור. ומה להם מתלוננים? - הרי קיבלו אותה חיים אין כסף...

לא קלים היו החיים בקיטון הצר והמחניק. המקום היה צפוף ביותר, הפריטים הונחו זה על גב רעהו, ובאופן כללי - זה היה רחוק מאוד מההגדרה 'דירה נאה מרחיבה דעתו של אדם'. הם לא פיללו ולא מיללו שייגיעו למקום כזה...

חלפו כחודשיים, ובשיחת טלפון שגרתית בישר ר' קלמן כי הוא מגיע ארצה לביקור. 'נ', שיבוא ויראה איך אנחנו חיים' - לחשה הרעייה הצעירה לבעלה, שהגיב באנחת הסכמה. אולי אם אבא יראה את המצב, הוא יבין שלא סידר לנו בית ראוי לשמו, ישלף שיק ויסדר את העניין...

הקיטון הצר מורק וצוחצח לקראת ביקורו של ר' קלמן, שהופיע בהדרו בשעת אחר הצהריים מאוחרת. הוא נכנס אל הבית הקטן, וכמעט קרס תחתיו. 'מה זה?!' הוא שאג, 'פה אתם גרים? פה?! הרי אני תכננתי את הדירה הזו עם אדריכל מובחר, הבית תוכנן בקפידה, על סלוננו הענק ושבעת חדריו המפוארים, המטבח המתקדם והלובי המרווח בכניסה. זה לא יתכן!' - אמר, וכשעיניו יוצאות מחוריהן החל להסתובב מסוחרר...

ואז, ניגש אל המקרר, שלף את החוט מהשקע, והזיז אותו קמעא. דלת. דלת נחשפה שם. הוא פתח את הדלת בתנועה בוטחת, ואז התגלו מדרגות. בני הזוג עולים אחריו במדרגות וחושפים - - -

בית נאה ומפואר, מרווח וגדול. בית בן שבעה חדרים, כל אחד מהם כמו סוויטה של בית מלון. ואיזה לובי, ואיזה מטבח, ואיזה סלון...

'אתם גרתי לכם במרתף של הבית המפואר שבניתי עבורכם, שם בחרתי לגור?' - שאל ר' קלמן ההמום. 'ציוויתי על הספקים השונים להניח שם את הריהוט ומכשירי החשמל, כדי שתוכלו למקם אותם כרצונכם במרחבי הבית, לא רציתי שהמובילים ילכלכו אותו. ואתם - פשוט השארתי אתם במרתף, וגרתי במרתף של הבית הענק שבניתי לכם!'

אחים יקרים! בתשעה באב, קולו של אבא מתגעגע יוצא מסוף העולם ועד סופו: בניתי לכם בית, בית מקדש. כמה מואר ונעים שם, כמה נחמד ואהוב. כמה אני יכולים לחיות שם ביחד, להתעלות, להתרומם, להתרגש, לחוש קרבת אלוקים בעומק ליבנו! האם טוב לכם במרתף? האם נעימים לכם התנאים הנוכחיים בהם אתם חיים? יש בית מפואר למעלה, שובו אליי ואשובה אליכם!

יתכן בהחלט שהתרגלנו לחיי המרתף, עד כי כבר איננו חשים בחסרוננו של הבית הגדול. אבל אם נתבונן נבין, שמעבר לקיר מרתף הגלות יש בית מרווח ומפואר, חיי גאולה, חיים בצילו של אבא, בקרבת אלוקים. אז, בבית הגדול, כשיפתחו שעריו בקרוב, אם נחטא חלילה - נביא קרבן ומיד נראה את הכתם מוסר וממורק. אם נרצה להתקרב - רק נקפוץ לביקור מרומם...

והיום אנחנו במרתף. אנו יכולים להתפלל, אבל לא מרגישים ולא חווים את קרבת ה' כמו אז, לא רואים בעיניים ולא חשים בידיים. איננו יכולים לאכול בשר קדשים, אין לנו יכולת לחיות עם ה' יתברך בתחושות ברות מימוש בידיים. אלו חיים במרתף טחוב ועצוב, בעוד יש לנו בית מפואר למעלה...

הבה נזעק אל בורא עולם: 'אור חדש עלציון תאיר!' - אבא, אבא, תזיז את המקרר הכבד מעם הדלת, תפתח את השער, האר פניך על מקדשך השמש, האר את פנינו כי באורך נראה אור! תמחר ישועה ותחיש גאולה, אבא, תביא אותנו כבר אל הבית הגדול והנישא...

הזוג הכפרי הנבער...

היהודי בעל הזקן ההדור, נשוא הפנים, ומראהו כמלאך אלוקים - התקבל בכבוד על ידי הכפרי, בעל הפונדק שעל אם הדרך. הוא ביקש להיכנס וללון בפונדק למשך לילה אחד, לפני שימשיך במסעו אל התחנה הבאה. ולא ידע אותו כפרי נבער, כי האיש שלפניו הלא הוא אחד מצדיקי הדור, הוא הרה"ק רבי מנחם נחום מטשערנבויל ז"ע, בעל הספה"ק 'מאור עיניים'. וגם אם היה יודע את שמו, הרי היה כה נבער מדעת, עד שלא היה מבין את המשמעות...

כך או כך, הכפרי קיבל את הרבי בכבוד, סידר עבורו חדר נאה ללינת הלילה, ואז עלה על יצועו. אולם לעת חצות לילה קפץ ממיטתו מבוהל, בשומעו קולות נהי ובכי

עולים מתוך הפונדק. 'מי יודע מה קרה', לחש לאשתו, כפריית נבערת כמוהו, ואף רץ, לובש מכנסיים ברישול ונושא מוט מזדמן, כי מי יודע מה כבר קרה בתוככי הפונדק שלו...

הוא יוצא אל בין חדריו הפונדק, אולם הכל שקט. אין קול מלחמה או קטטה, רק קול בכי עצוב, נוגה וקורע לב, עולה מאחד החדרים. הוא מתקרב אל החדר לפי עוצמת הקול, ומבחין כי זהו החדר של היהודי נשוא הפנים, בעל הזקן הלבן...

הוא נוקש בדלת בבהילות, ואז קול הבכי משתק. חולף רגע, והדלת נפתחת, כאשר הצדיק נושא אליו עיניים טובות ולחות מדמעות, אולם פניו מאירות. 'מה קרה? בכי זה על שום מה? האם מישהו פרץ לכאן והפליא מכות לכל עבר? מה קרה? אורחי הפונדק של מושקה - לא אמורים לבכות, הם אמורים להיות מאושרים!' - תמה הכפרי.

'איי', הגיב הרבי על אתר, 'בפונדק הכל בסדר. ובכל זאת אני בוכה, לא בגלל הפונדק אלא בגלל הבית...' - והפונדקאי נחרד: 'הבית?' קרה משהו בביתכם? הגעתם הנה בשל אסון שקרה בעיירת מכורתכם ובשלו אתם בוכים?' - שאל בחשש ובדאגה.

'לא הבית שלי הבעיה', נאנח הרבי, 'הבית של כלנו. היה לנו בית, בית המקדש. היינו קרובים לאבינו שבשמים, מסתובבים בהיכלו כבנים אהובים. והוא נחרב, הבית הזה, ומאז אנחנו בגלות, רחוקים ממנו כל כך...'

'מתי זה קרה?' - התעניין הכפרי בסקרנות. 'לא ראיתי שום דבר בעיתון...', אמר, והרבי נאנח שוב, ובקול בוכים סיפר על בית המקדש שחרב לפני ח"י מאות שנים, על המשמעות של בני ישראל שגלו מעל שולחן אביהם, ועל כך שבכיו הוא בכי של ציפיה וכיסופין, כמיהה ותפילה, לבואו של משיח בן דוד. גואל ישראל!

'ומשיח זה, מה הוא יעשה לנו?' - הוסיף הכפרי להתעניין. או אז פניו של הרבי הפכו להבים, ובשמחה גלויה תיאר כיצד יקבץ את בני ישראל איש איש ממקום מושבו, ישא את כולם על כנפי נשרים לירושלים, בית המקדש ייבנה לתפארה, מלכות ה' תיכון בעולם, וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עלינו... - ולא היה מאושר מהרבי בשעה שתיאר את מעמד הגאולה!

'נשמע מעניין...' - המהם הכפרי, 'אבל החלטה כזאת, לעלות על כנפי נשרים ולנסוע לארץ אחרת, לא מקבלים בלי התייעצות עם האשה!' - אמר, ופנה אליה מיד לשאול לדעתה. 'האם העניין הזה של הגאולה נראה טוב בעיניך? הסיפור הזה על משיח מוצא חן בעיניך?'

והכפריית, שרויה בעומק הגלות עד קצה הנפש, לא הצליחה להבין: 'הכיכד נעזוב הכל ונעלה לירושלים? ומה יהיה על הפונדק היפה שבנינו, על העיזים החולבות, על לול התרנגולות שבחצר? יש לנו כאן חיים שלמים ועשירים, איך נוכל לעזוב הכל מאחור וללכת לארץ זרה?!' - תמחה באוזני בעלה, שהסביר לרבי שהוא ממש ממש מצטער, אבל הגברת לא מסכימה לכל העניין הזה...

'אוי!', לבו של הרבי נשבר והוא פרץ בכבי, 'כמה עמוקה הגלות... אמור לרעייתך, כי לצד התרנגולות והעיזים, יש כאן גם גויים רעים, שיכורים לפעמים, שמכים ביהודים ופורצים את הפונדק! בעידן הגאולה זה לא יקרה! כדאי להיאגל, באמת כדאי!' - אמר הרבי בקול מרוסק מכאב, עד היכן הגיעה הגלות לעומק נפשם של היהודים...

ואילו הכפריה מצידה משיבה לו, שהמשיח הזה, אולי יעשה טוב אם יקח את הגויים כולם לירושלים, וישאיר את הפונדק בתפארתו, עם העיזים והתרנגולים, רק בלי החשש של הגויים. 'יעלו נא הגויים הרשעים לירושלים בראשותו של המשיח המדובר', אמרה הכפריה המסכנה, 'ואנחנו נישאר כאן...'

סיפור זה - אותו סיפר בעל המאור עיניים בתארו את קורותיו על אם הדרך, מחדד בפנינו את תפקידו בימי אבא אלו, לכל נהיה כאותו כפרי נבער, לבל נישמע כרעייתו חסרת הבנה... אחים יקרים, איננו כה טפשים וחסרי דעת, אנו מוסגלים להבין ולהתבונן מה היה לנו, איזה אוצר יקר איבדנו, כמה קרבת ה' היתה לנו, ואיננה...

אבל זה לא אבוד, בכלל לא אבוד! כל מה שמוטל עלינו הוא לצפות ולייחל, לייחד את ימי האבל והצער, את שעות הישיבה על הארץ, להתבוננות בגודל הכיסופין, לעורר בליבנו את הגעגוע, לפנות בדמעות לאבא שבשמים ולבקש כי אכן כן, 'לישועתך קיוויו כל היום ומצפים לישועה!' - המצב הנוכחי כלל וכלל לא טוב לנו, הכל חפצים לראותך בתפארתך!

בימים אלה, בהם הנושא המדובר עשוי להיות תוכניות לחופשה, הבה נזכור כי עיסוק בחופשות או בפנאי, הוא כמו אותה כפריה העסוקה בתרנגוליה ובעיזותיה, אינה מבינה מהי גלות ומהי גאולה, מדחיקה היא כל מחשבה אודות גאולה אפשרית והדרך למימושה. עכשיו הזמן להתחבר לאבא על החורבן, עכשיו הזמן לבקש מעומק הלב על הגאולה, עכשיו הזמן להציב כיעד מרכזי את השאיפה לראות בבניין בית המקדש! וככל שנבקש זאת מעומק הלב באמת, ככל שנביע את געגועינו אלה עם כל הרגש, ככל שניצף בתוכנו את הרגשות הללו בימים אלה - כך נזכה להתאבל על ירושלים באמת - במשמעות העמוקה של האבל, ואז נזכה למימוש ההבטחה הגדולה ש'כל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בבנינה', בקרוב ממש, עוד השנה!

משיעוריו של מגיד השיעור הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

לשמיעת השיעורים בדף היומי ובנושאים נוספים חייגו: 073-2951342 | לקבלת העלון במייל: 6778160@gmail.com | לתרומות והנצחות (גם בכ. אשראי) למען הפצת העלון חייגו: 055-677-8160 | ניתן לתרום גם בעמדות נדרים פלוס